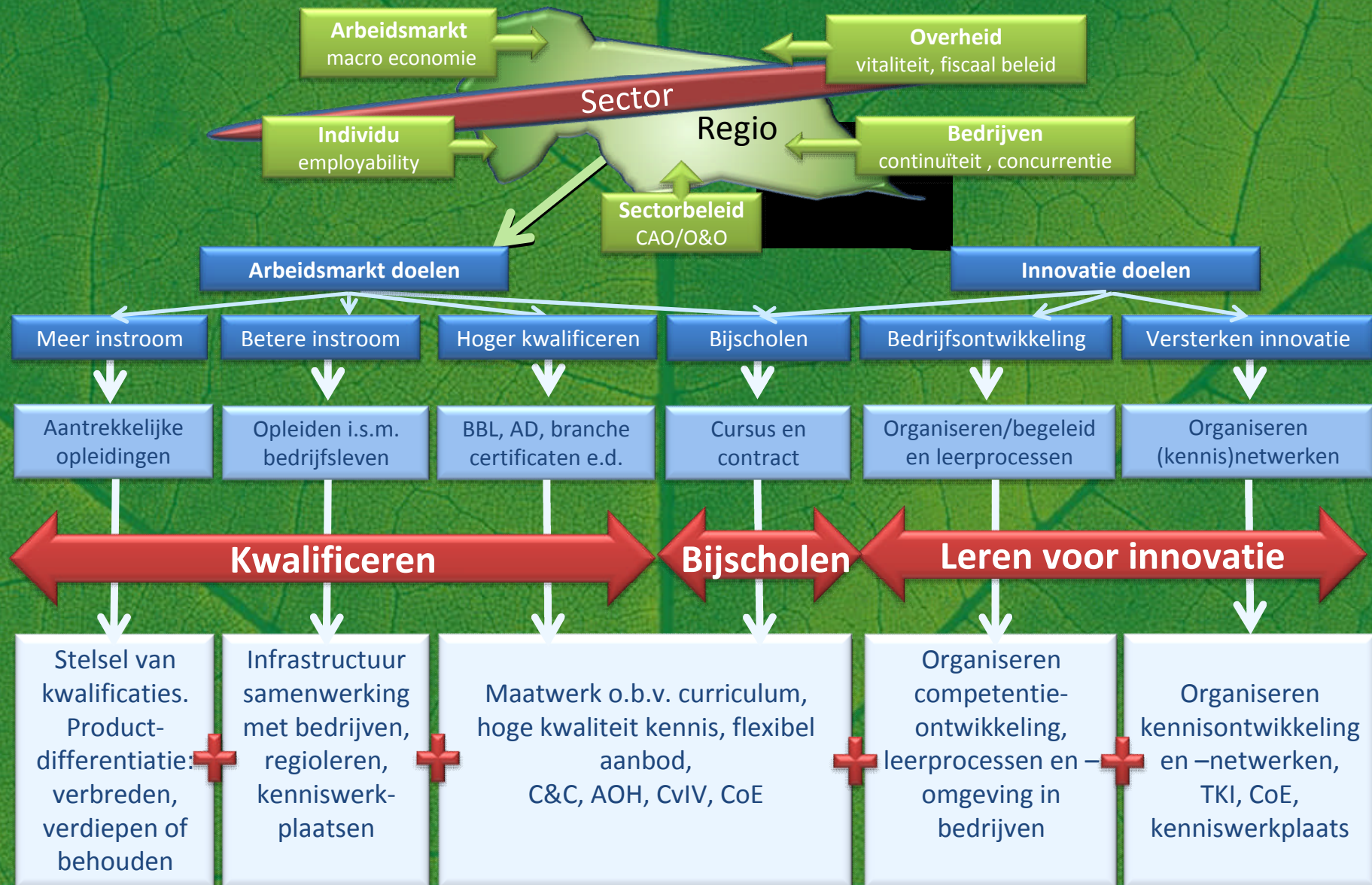
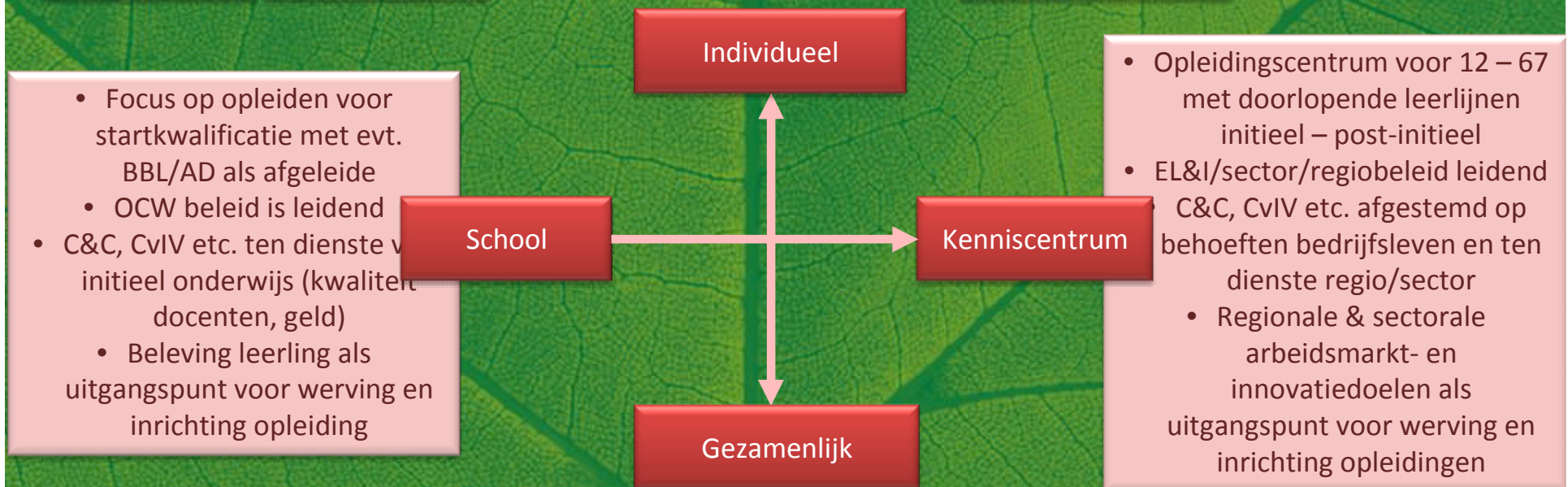
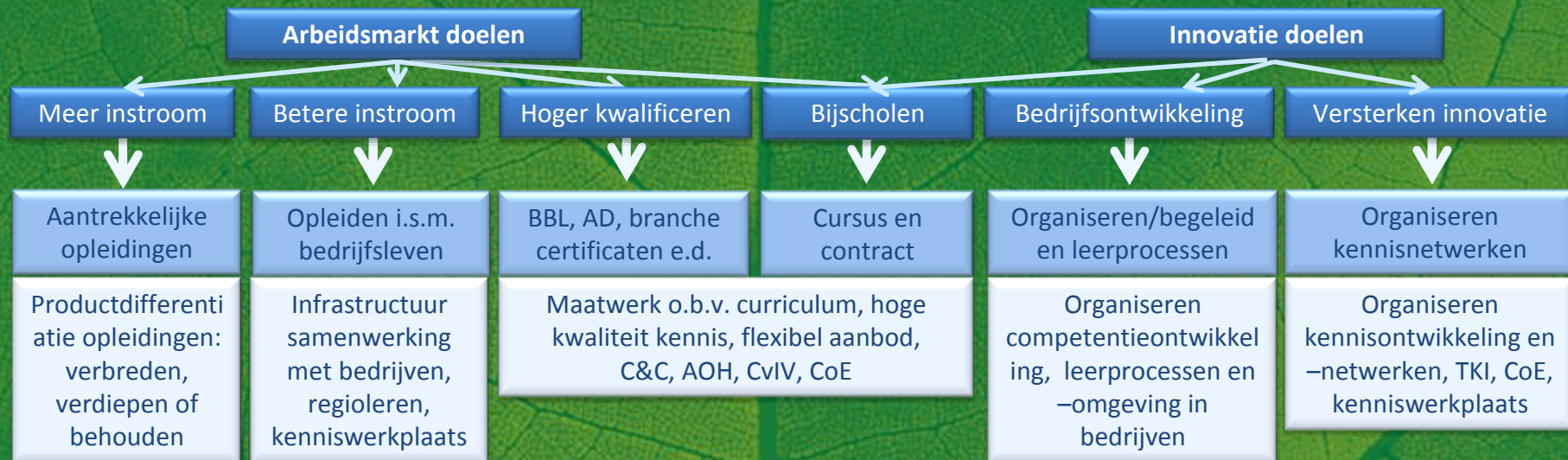

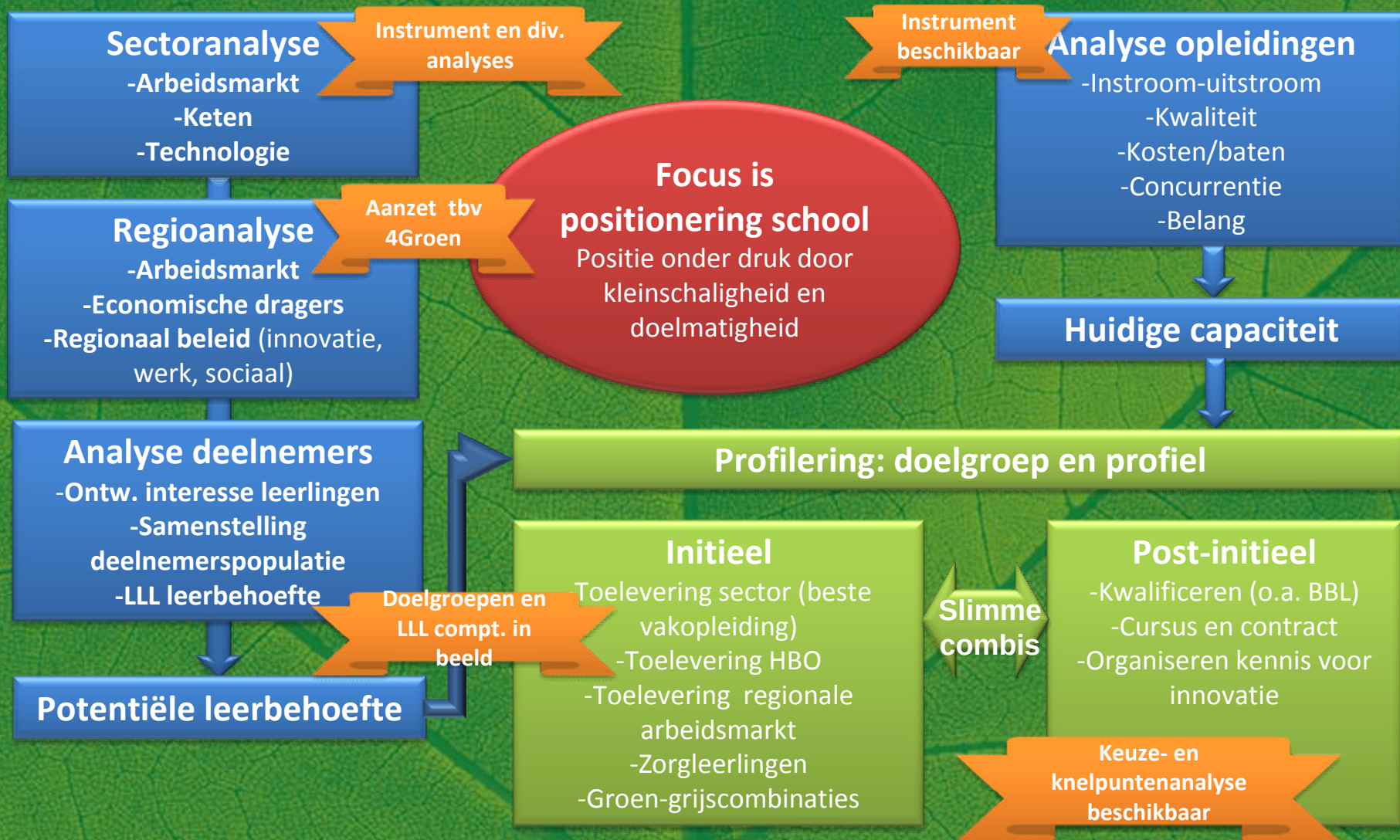
Waar gaat LLL over?

Positionering van de school

Naar een LLL strategie van de school

Programma LLL: expertise, analyses, instrumenten & ervaring op veel onderdelen
Vertrekpunt divers: strategie instelling, behoefte sector, opleidingen, CIV/CoE...

Sectoranalyse

Arbeidsmarktanalyse

aantal werkenden, instroom (onderwijs, zij-instroom), uitstroom?

Ketenanalyse

Van wie is de sector afhankelijk, toekomstperspectief/ -scenario's

Technologische ontwikkeling

Ontwikkelingen in vakgebied (o.a. duurzaamheid, ..), gevolgen voor kennisniveau medewerkers?

Ambitie en strategie van de sector

Wat wil men bereiken: bijvoorbeeld topsector zijn

Welke strategie volgt men: coördineren, stimuleren, certificeren

Op welk niveau: overheid, regio, sector, bedrijven

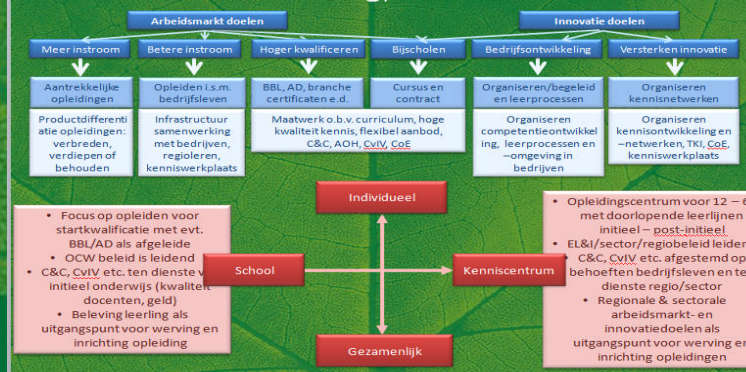
Met wie: zelf doen, met sociale partners, regionale partijen, scholen, particuliere instituten

Vertaling naar de regio

Hoe werkt uit in de regio (sectoraal)?

Regionaal beleid (sectoroverstijgend, arbeidsmobiliteit e.d.)

Positionering van de school

Voorbeeld Glastuinbouw

Trends arbeidsmarkt

Kenmerken/trends	Cijfers			
Aantal bedrijven neemt af	Van 6000 (2006) >> 4800 (2010)			
Werkgelegenheid min of meer stabiel	Schommelt rond 95.000, waarvan: 32.000 werknemers, 9.000 meewerkende gezinsleden en 56.000 flexibele schil, waarvan 21.000 tijdelijk en 36.000 via uitzendbureaus (72% polen)			
Verhouding vast-flex verandert	65% vast (2000) >> 43 % vast (2011)			
Opleidingsniveau wordt hoger		% <MBO	MBO	HBO/WO
	2010	58	38	5
	2012	40	50	10
Flexibele schil	M.n. laaggeschoolde arbeid??			
Grote in/uitstroom t/m 24 jaar	Circa 50% van de werknemers stroomt voor hun 25 ^e weer uit			
Imago sector	Er is extern een imago van slecht werkgeverschap, werknemers zelf zijn echter tevreden ('maar je moet wel van aanpakken houden')			
Groene functies	35% van de functies zijn 'groene functies'			
Arbeidsmarkt generiek worden grote tekorten verwacht	In 2016 tekort MBO-ers teelt = 11.000, met name niveau 2 (7000, bron: Aequor, of dit alleen groene functies betreft is onbekend)			

Trends arbeidsmarkt

Kenmerken/trends	Cijfers
Nieuwe instroom 2010 (PT)	10% = 3200, waarvan 16% schoolverlater (512), 24% eigen branche, 19% sector en 19% andere sector.
Vervangingsvraag (LTO)	2200, met grote regionale verschillen
Gevraagde instroom uit groen onderwijs	$35\% \times 3200 = 1120$ x 16% schoolverlaters = 180
Vervangingsvraag andere plant sectoren (LTO)	Circa 2500 x 20% schoolverlaters = 500 Totale vervangingsvraag plant: 680
Gediplomeerden/jaar (plantopleidingen breed, netto uitstroom naar arbeidsmarkt)	MBO: circa 350 HBO: circa 300 Totaal: circa 700
Tekort groen	Nu geen , straks ?? Wel lichte verschuiving nodig naar HBO
Tekort andere sectoren	Niet in kaart gebracht
Zij-instroom	Groot >> 2000 (50% komt uit eigen branche/sector, 50% van daarbuiten >> LLL vraag??

Trends keten

Kenmerken/trends	Effect
Schaalvergroting productiebedrijven en verbreding ketenbedrijven	• Van ondernemer zijn naar werkgever zijn • Meer functiedifferentiatie: groen, logistiek, marketing
Productiebedrijven afh. retail	Marges onder druk, succes afhankelijk ondernemerschap en organisatiekracht sector
Internationale concurrentie neemt toe maar ook de afzetmarkten groeien	Positie behouden door kennisontwikkeling: • slimme en flexibele ketens • consument volgen ipv voorspellen • Internationaal ondernemen
Maatschappelijke opgave: duurzaam, voedselzekerheid, voedselveiligheid, mvo	Kennisontwikkeling nodig rond: • meer productie met minder input/impact • voorkomen ziekten/plagen • relatie voedsel-gezondheid

Trends technologie

Kenmerken/trends	Effect
Toenemende automatisering en mechanisering	Expertise nodig rond keteninformatisering
Ontwikkeling nieuwe teelten (o.a. Phaleonopsis)	Kennisontwikkeling gebeurt steeds meer op bedrijven

Conclusies t.a.v. LLL (groene instroom)

- **Nu genoeg groene instroom vanuit scholen, maar:**
 - Imago/werkgeverschap kan probleem worden als sector moet concurreren met andere sectoren (zowel instroom nieuwe leerlingen in opleidingen als instroom vanuit de arbeidsmarkt)
 - Toekomst scenario's ontbreken nog: meest waarschijnlijk is dat internationale concurrentiepositie alleen behouden kan worden door kennisontwikkeling (collectief), wellicht nog een deel productie met gedifferentieerd aanbod voor de lokale markt en/of voor Europese markt (afhankelijk van EU beleid), zie onderzoek Duijvesteijn, van Heiningen en Steyn.
 - Hoge zij-instroom, waarvan 50% niet uit de sector, opleidingsbehoefte niet duidelijk
- **LLL moet in dienst staan van werkgeverschap/imago en toekomst sector**
 - Ontwikkeling hoogwaardige kennis, gaat om relatief kleine groep maar hoog opgeleid (zie veredeling)
 - Voor productie: cross overs met andere vakgebieden (marketing, logistiek, keten informatisering (tekorten!)) + imago ontwikkeling
 - Ontwikkeling ondernemerschap in lijn met gekozen scenario
 - Aandacht nodig voor permanente ontwikkeling medewerkers en opleiden zij-instroom

Wat betekent dit voor het initieel onderwijs?

- A Kennisconcentratie en topinstituten in HBO en WO met verbinding naar kennisinfrastructuur
- B Kennisconcentratie voor hoogwaardige opleidingen in MBO met cross-overs naar andere domeinen

Wat betekent dit voor LLL?

- A Kennisinfrastructuur met masterplatforms, kennisbijeenkomsten e.d.
- B Trajecten gericht op leiderschap en ondernemerschap
- B Maatwerk cursusaanbod voor werkenden en zij-instroom

Aandachtspunten

- Gezien de kleine aantallen is integratie initieel en post-initieel onderwijs nodig (op het groene domein).
- Er zijn grote regionale verschillen

